

« zurück blättern vor »

KRUŻLIK subst. m., ab 1528; auch *kroźlik*; ‘kleiner Krug’ – ‘dzbanek, dzbanuszek’: 1528 Murm 139, SPXVI *Urceolus, eyn erdene kraufz. Krozlik Vas samium idem.* ◦ 1532 BartBydg 38b, SPXVI *Culullus, calix fictilis, crozlik, kruzyk, vas samium.* ◦ 1539 Wokabul T5, SPXVI *Náliey mi ukruźlik [ins kreuzze] rynsfkiego winá.* ◦ 1561 Leop Mar 7/4, SPXVI *y innych rzeczy wiele ieft ktore podáne im są ku chowániu: (iako) omywáne kielichow / y kruźlikow [calicum et urceorum] y náczynia miedziánego / y tozá.* ◦ 1567 GroicTyt 70, SPXVI *mizerné stróny práwuiący sye / y ich przewrotni Prokuratorowie to czynią / áby wierzyćielowi do stoiącego imienia nie przyšlo: ná iego wzdárdę / dáią mu ruchomé rzeczy [...] y ktemu niczemné á sprofné / áz do garnków álbo kroźlików.* ◦ (†1573) 1595 UrzędowHerb 360b, SPXVI *Którzy máią zápfowaną śledźionę / tedy máią sobie dáwác czynić kruźliki Támáryfsku / á z tych piáć.* – (SŁA), SPXVI, L, SWIL, SW (gw.). ◦ **Var:** *kroźlik* subst. m., 1528 Murm 139, SPXVI ◦ [LBel.] 1567 GroicTyt 70, SPXVI – L, SW (stp.); *kruźlik* subst. m., 1539 Wokabul T5, SPXVI ◦ [LBel.] (†1573) 1595 UrzędowHerb 360b, SPXVI – (SŁA), SPXVI, L, SWIL, SW (gw.). ◦ **Etym:** mhd. *kriuselîn* subst. n., ‘kleiner Krug’, LEX. ◦ **Der:** *kroźliczek* subst. m., ‘Blumenkelch’, [einzQu.] (†1611) 1613 Syr.Ziel. 1484, L *Pączek narciszku abo kroźliczek.* Zuerst geb. L; *kruźel* subst. m., ‘Geschirr aus Ton oder Metall, Krug’, [hapax] (†1696) 1953 Pot.Pis.Wbr. I, SŁA *poczęstuje kruźlem krzysztatowej wody.* ❖ Offensichtlich wurde zunächst mhd. *kruselîn* entlehnt, wobei das Suffix *-lîn* durch *-ik* übersetzt wurde, vgl. den Beleg von 1539. Die Form *kruźel* kann eine polnische Rückbildung oder eine neue Entlehnung sein. Mundartlich hat sich *kruźlik* mit Derivaten im südpolnischen Vorgebirge (Podkarpacie) für ‘ein kleines hölzernes Buttergefäß’ (SŁAWSKI SE) erhalten.

« zurück blättern vor »